

FOLK OG LAND

NR. 1 — 19. ÅRGANG

LØRDAG 10. JANUAR 1970

LØSSALG KR. 2,—

«APRILDAGENE»:

De norske krigsanstrengelser

En fornyet undersøkelse av Ralph Hewins

IV. STO NASJONEN MERE ELLER MINDRE BAK «KRIGSANSTRENGELSENE» I «APRILDAGENE»?

Denne femte betingelse for «regulær krigføring» er av betydning for Norge i 1940 fordi et større nytt krigføringsbegrep var på trapene: sovjet-«partisanene» etterlatt bak den røde hær for å plage tyskerne på «den brente jord», den franske maquis, de mislykkede nazi «Wehrwölfe» i 1945, de maoistiske bonde-«geriljas» indoktrinert under «den lange marsj», avledningene slike som Castro-Guevara på Cuba og Guevaras fatale intervensjon i Bolivia, Vietcong, aktiviteten til motparter slike som SOE og CIA i fiendtligokkuperte land.

Med eller uten hell, ville deltagerne i slike nye aktiviteter alle hevde å ha vært «i krig» i en ikke-konvensjonell forstand, idet de forfremmer

gument som jeg ikke skal komme nærmere inn på her. Kjernepunktet er hvorvidt den invaderte nasjon faktisk er kampberedt i en slik utstrekning at den kan sies, i moderne sprogbruk, å være «i krig» selvom organisert motstand har opphørt og suvereniteten har gått over til inntrengeren. For moderne krigføring opphørte i 1914—18 å bli drevet bare av profesjonelle hærer med befolkningen hovedsakelig innblandet som tilskuere. Moderne krigføring har blitt «folkekrig», med hele befolkningen utsatt for fiendtlig aksjon og nasjonale anstrengelser nødvendige for våpenproduksjonen. Anstrengelsene er så omfattende at «viljen til å vinne» har blitt innkalkulert og understøttet

gjennom effektiv propaganda i nasjonal målestokk. Det er det som menes med «krigsanstrengelser».

Jeg antyder at hvis en slik «krigsanstrengelse» ikke eksisterer til å begynne med og ikke utvikles før den totale kapitulasjon av de regulære væpnede styrker, som kunne ha utnyttet «motstanden», kan ikke en nasjon sies å være «i krig» i noen forstand, konvensjonelt eller ikke konvensjonelt.

Altså, var det en «krigsanstrengelse» bakom den norske generalstabs bedrøvelige geriljakrigføring i «april dagene», tilstrekkelig til å støtte den offisielle norske tese om at Norge var «i krig fra 9. april»?

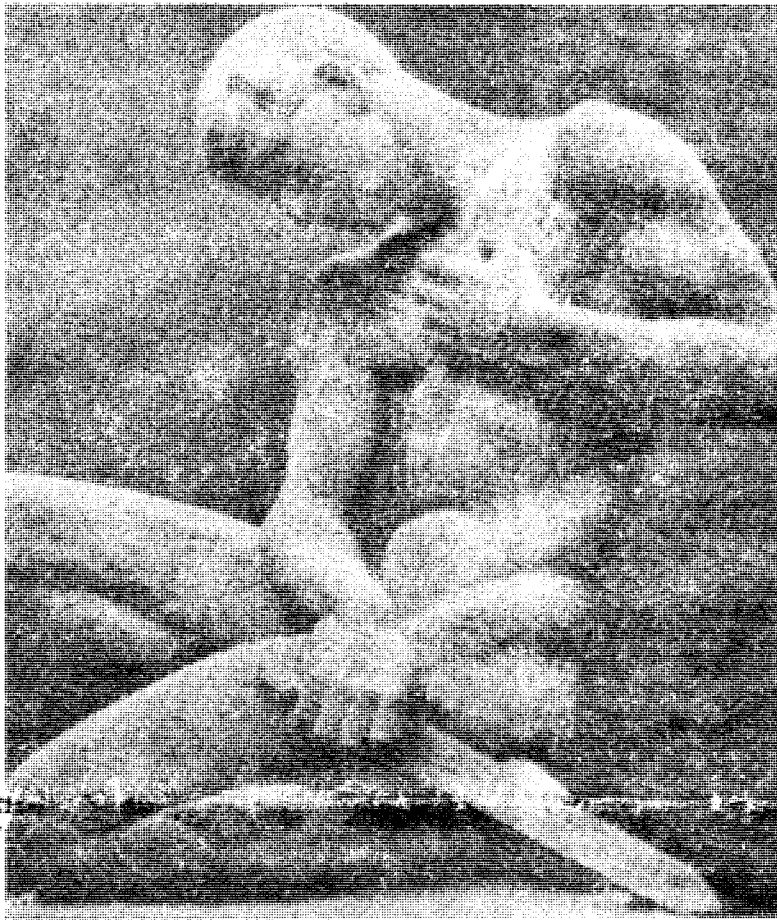
Det kunne skrives en bok om dette spørsmål, jeg vil forsøke å summere opp kjennsgjeringene.

1. Gjennom sin fortid før krigen hadde Arbeiderpartiet vært pasifistisk og fulgte den berømmelige «brukne gevær»s politikk. Det holdt aldri balansen mellom nasjonal sikkerhet og sosial rettferd. Følgelig «var vi absolutt uforberedt på å møte angrepet» (Hambro i «I saw it happen in Norway»). Den 5.4. underrettet Kongen generalstabsjefen, oberst Hatledal om at Norge ikke hadde råd til å mobilisere. Og nasjonen hadde i årevis godtatt denne defaultisme. Mowinkel (tidligere statsminister av Venstre) hevdet at det beste forsvar var å lagre

(Forts. side 2)

FORSVARET:

Kamporganisasjon eller kontortilværelse?

«Soldatprinsippet er en nasjons, en stammes instinktivt nedlagte vilje til kamp.»

Et lands militærmakt er den betryggende nasjonale bastion i enhver utenriks- og innenrikspolitisk krise, i krig og under stormløp fra røde revolusjonære. Burde og skulle den være, i pakt med dens oppgave og med dens historie.

For undertegnede — som et par måneder nå har marsjert under den norske løve — ser ihverfall vårt lands forsvar ut til å være en grundig unntagelse. Det norske forsvar har riktignok hele

det ytre tekniske apparat vi forbinder med et militærvesen, det har faktisk soldater og offiserer, våpen og hilsenplikkt. Likevel mangler det noe, skal vi våge å kalle dette «noe» for MYTHOS. Nemlig et høyere prinsipp som tydeliggjør at et lands forsvar er noe mer en Kopistenes Landsforbund og Sanitetsforeningenes Sentralstyre. Som tydeliggjør at en soldat — menig eller general — er noe mer enn en velferdsborger iført en klededrakt kalt uniform.

Mange forhold har forårsaket den ubestridelige materialisering og trivialisering av NORGES forsvar. Men dette må ligge, i denne sammenheng er det nok å konstatere situasjonen, fakta.

Forsvarets nedbrytere

Idag opplever en norsk rekrutt at en kaptein med tynn jomfrustemme i mangfoldige timer kåserer om parlamentarisme, maktbalanse, partier, demokrati osv. på en utrolig knusktørr og selvgod venstremåte. Kapteinens åndsstøv kalles sam-

(Forts. side 6)

Flukten og «krigsanstrengelsene» endte ombord på et britisk krigsskip som først bragte «styresmaktene» til Tromsø og derefter til England.

«irregulær krigføring» til den virkelige ting. Tyskerne kritiseres faktisk for ikke å ha reist seg mot Hitler og ødelagt nazi-regimet — trass i heroiske anstrengelser av mange enkeltindivider — og ethvert tyskokkupert land har med rette eller urette berømmet sin egen «motstandsbevegelse» overfor verden. Slik «irregulær krigføring» har fått en slags prestisje og blir i stor utstrekning likestillet med «regulær krigføring». Det er et noe innviklet semantisk ar-

De norske krigsanstrengelser . . . Svensk angrep på Norges «krig»

(Forts. fra side 1)
forsyninger av matvarer. Hambro (Høyre) stolte på sikkerhet gjennom Nasjonenes Forbund, som gjentatte ganger hadde vist seg ute av stand til å holde aggressorer tilbake (nazister og fascistiske og Sovjet i Finland). En nordisk forsvarspakt var blitt vraket i 1939. Instinktivt stolte Norge på britisk intervensjon i siste omgang. Den offisielle politikken var «nøytralitet», uvæpnet og, som vi vet nå, falsk. (Benjamin Vogt jr. i «Farmand» 3.5.69). Norge var ikke bare politisk og militært «fullstendig uforberedt», men også psykologisk. Otte års forsvarspropaganda av Nasjonal Samling hadde ingen virkning og det tapte to ganger i stortingsvalg.

2. Ikke en eneste tilskyndelse om å slåss ble gitt nasjonen av Kongen eller Nygaardsvoldregjeringen i «april dagene». Isteden ble folket servert synet av Kongen, stortingspresidenten og ledende medlemmer av regjeringen som styrtet avsted til Sverige, så gjemte seg bort og sluttelig forsvant til det fjerne arktiske område 30.4. Den essensielle anvisning, nødvendig for å kunne skape en betydningsfull «krigsanstrengelse», ble aldri gitt. I tillegg til dette var den tidligere statsminister av Høyre, Ivar Lykke (valgt inn i komiteen av Nygaardsvold på Hamar 9.4.) defaultist: «notorisk svak og eftergivende i forhandlingene» (B. Vogt). Mowinkel (et annet komitémedlem) ble så frastøtt at han forsvant til Sverige og sluttelig emigrerte til Amerika. Ingen churchillsk «fighting on the beaches» eller «blood, sweat, toil and tears» til å samle den skrekkslagne nasjon i dens kval.

3. De mest fremtredende menn og viktige institusjoner i det okkuperte Norge antok fra begynnelsen av at Nygaardsvoldregjeringen hadde tatt konsekvensen av sin pasifistiske politikk og stukket av, hva den også hadde, og at motstand var nytteløs, som det viste seg. Intet ble gjort for å imøtegå denne antagelse.

Ingen hindringer ble anbragt på Fornebu-rullebanene. Lysaker bro ble ikke sprengt. Oslo politi ledsaget tyskerne og deres orkester ned Drammensveien inn i Oslo sentrum og samarbeidet med tyskerne gjennom hele okkupasjonen, 8.5.45 «forandret de bare hilsen», som de uttrykte det.

Oslo radio stillet seg til Quislings disposisjon for å

proklamere hans regjering kl. 1932 den 9.4., de gjenværende tjenestemenn i Forsvarsdepartementet aksepterte ham som den nye statsminister, og det gjorde Utenriksdepartementets tjenestemenn den neste dag. Politimester Welhaven arresterte ikke Quisling, slik han hemmelig hadde fått ordre om av Terje Wold, Kongens garde flyttet inn i Hotel Continental uten å gripe inn mot Quisling, pressen aksepterte Quisling som statsminister og AFTENPOSTEN sendte ut hans avis «Fritt Folk» som bilag. Fagforeningene støttet Quisling og rådsrådet proklamerte på eget initiativ «at hver mann og kvinne måtte forbli på sin post og gjøre sin plikt, ikke bare arbeiderne, men også folk i ansvarsfulle stillinger.» Kommunistpartiet fortsatte å bakke opp tyskerne til Hitler invaderte Russland i midten av 1941. Intet ble gjort av Nygaardsvoldregjeringen eller gjenværende notabiliteter i Oslo for å motvirke den alminnelige håpløshet, skjønt Quisling ikke ble støttet av noen væpnet styrke og ikke nød tillit hos tyske sivile eller militære myndigheter. (Bare forretningskretser stillet seg kjølige til ham.)

12.4. begynte Høyesterett (Paal Berg), statskirken (biskop Berggrav) Oslo Politi (Welhaven) og andre å danne et Administrasjonsråd for det okkuperte Norge, det vil si hele landet fra Narvik og sørover, bortsett fra motstandslommer i Gudbrandsdalen, Trøndelag og Vest-Norge. Administrasjonsrådet overtok kontrollen over det okkuperte Norge 15.4. og gjorde intet for å motvirke den tyske antagelse av at det var en «regjering». Det takket Quisling for hans «patriotisme» og

Under britiske kanoner ombord på et britisk krigsskip kunne naturligvis ingen selvstendig regjeringsvirksomhet opprettholdes. Det var da heller ikke rare greiene å opprettholde etter den hodekulse flukten 9. april og de følgende dager av april måned 1940.

det fortsatte også hans politikk med demobilisering, skjønt Britannia og Frankrike hadde intervenert på dette tidspunkt. Berggrav beordret i radio de hundrevis av væpnede nordmenn i Nordmarka til å overgi seg.

Quisling nektet å tjene hva han kalte «Wehrmachtsdukker» og trakk seg tilbake til privatlivet. Det ble ikke gjort noe forsøk på å arrestere ham eller hans tilhengere. «Demobiliseringen» syntes faktisk å bli godtatt av Kongen og Nygaardsvoldregjeringen etter at Quislings utsending, kaptein Irgens, var blitt mottatt som «fungerende sjef for forsvarsdepartementet» 11.4. på Nybergsund, da Irgens fikk lov til å vende tilbake til Quisling uantastet. Intet ble gjort av Nygaardsvoldregjeringen for å motvirke Quislings eller Administrasjonsrådets «demobiliserings»ordrer og folket ble overlatt til å tro at enhver tanke på motstand var blitt oppgitt av alle impliserte parter. Så langt fra å gjøre noen «krigsanstrengelse», ble folket overlatt til å komme til en de facto ordning med de seirende tyske inntrengere. Dette var virkelig også Kohts politikk da han

ble sendt tilbake fra England 1.1.45. (Forts. side 7)

Månadsbladet FRIHUG-

Upolitisk og romsynt organ for sunn og nasjonal kultur, med artiklar om helse- og samfundsspørsmål, spennende fylgjetongar, dikt m.m. Fritt ordskifte om dei mest ulike emne: — Arspris kr. 30,-. Postgiro for bladpengar 80 821. Prøvenr. mot kr. 2,50 i frim.

Utgevar: Erling Seim, Kinn

Den svenske avis Expressen — som ellers er VG's hovedleverandør av farvede nyheter fra det store utland — har offentliggjort en artikkel om hvorfor man i Sverige ler av Norge og artikkelen har vakt både oppstyr og forbitrelse her. Personlig synes vi det måtte ha vært mere nærliggende å skrive om hvorfor man bør gråte over Norge, men svenskene om det. De kan jo selv være en tåre verd.

Det som kanskje har vakt størst indignasjon er at bladet trekker den norske «krigsinnsatsen» i tvil. Det anfører nemlig at det falt flere frontkjempere på østfronten enn i hele Norges berømmelige krig ellers. Og slikt må man ikke si, naturligvis. Da rykker også de store kanoner, med historiekanonene Skodvin i spissen ut. Nå hører han kanskje ikke til de mest etterrettelige når det gjelder omgang med samtidshistorien, men likevel: en professor er nå engang en professor selv om han er hjemmelaget.

Man rasker så sammen alt av dødsfall blant deltagerne i Norges krig (inntil 10. juni 1940), blant de frivillige i England og blant illegale sabotører og agenter i Nor-

ge til verdenskrigens slutt. Og en oberstløytnant ved Krigshistorisk avdeling forteller da til Arbeiderbladet at de offisielle norske tap under siste verdenskrig er vel 10 000 mann.

I dette tall er da medregnet bortimot 5 000 mann i den handelsflåte som seilte for vestmaktene og etpar tusen såkalte motstandsfolk som enten ble henrettet eller døde i fengslene og fangeleirene. Av de resterende ca. 3 000 falt bortimot 1 000 under Norges krig fra 9. april til 7. juni 1940, derav gikk tredjeparten ned med panserskibene ved Narvik. De kan vel ikke egentlig tas til inntekt for noen av partene i den senere politiske strid i Norge. Av de resterende ca. 2 000 er ca. halvparten frontkjempere, så vi skulle tro at svensken som sier — eller iallfall mener — at det i kamp falt flere norske frontkjempere på østfronten enn i Norges «fortsatte krig» har sine ord i behold så noenlunde. Dertil kommer jo den ting i betraktning at det for frontkjempernes vedkommende dreiet seg om en frivillig innsats, mens svært mange av de andre deltok nødt og tvungent.

Diskusjonen omkring Eidsvoldssøylen

Diskusjonen omkring professor Rasmussens Eidsvoldssøyle som DAGBLAD-folkene og såkalte «unge kunstnere» — hvilket ofte er det samme — går til storm på, fortsetter i mange aviser med innlegg fra leserne. I AFTENPOSTEN klipper vi dette innlegget av O.Ø.: «Unge kunstneres Samfunn omtaler professor Wilhelm Rasmussens Eidsvoldssøyle som et utslag av «nasjonal stormannsgalskap». Dagens unge kunstnere har ofte en så «endret» kunstsans at de ikke bør sette seg til doms over det verk som i sin tid vant førsteprisen. Den store masse finner større glede ved kunstverk som Eidsvoldssøylen og Vigelandsanlegget enn ved metallskulpturene på Sjølystveien og foran Kringkastingshuset eller ved Universitetet på Blindern.

Eidsvoldssøylen, som titusener norske kvinner og menn samlet inn penger til, og som Stortinget besluttet å reise som nasjonalmonument, fortjener å få plass som bestemt foran Stortinget — omsider.»

Men ikke alt som sendes til avisredaksjonene kommer inn heller, det øves en

meget streng sensur, spesielt i frihetsorganet DAGBLADET, som ikke har villet trykke dette innlegget:

«I anledning av Arne Eggums artikkel i Deres ærede blad skal jeg tillate meg å gi noen opplysninger: Eggum sier bl. a. at hele søylen — «gir oss et bilde av en mer aktivisert fascisme.»

Noe snart etter at krigen var slutt i 1945 var det atskillig skriving og snakk om at Gustav Vigelands kunst var uttrykk for prøysisk brutalitet. Han var bl. a. sett sammen med en tysk offiser i Frognerparken, og dessuten var han mistenkt for å sympatisere med NS. Mer skulle det ikke til.

Ryktene gikk så vidt at det ble tilkalt en svensk professor i kunsthistorie. Han skulle gå grundig igjennom hele Gustav Vigelands kunst både i Frognerparken og museet, og resultatet ble en erklæring om at det fantes ikke prøysisk brutalitet i Gustav Vigelands kunst. Dermed stoppet ryktene og har aldri dukket opp igjen.

Det kunne tenkes at det samme ville bli resultatet av en sakkyndig og upartisk granskning av Eidsvoldssøylen.

Tore Bergstøl

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELDOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Ekte og uekte krigsveteraner

I forbindelse med den svenske avis Expressens noe hånlige omtale av Norges krigføring og påstanden om at det falt flere frontkjempere på østfronten enn i den norske «krig» ellers, slår den evindelige professor Skodvin og ARBEIDERBLADET fast at det falt 1000 frontkjempere. Det står vel umiddelbart klart for enhver at til dette tall svarer det også et ganske formidabelt tall på mere eller mindre krigsskadede frontkjempere og på direkte invalider.

Men ingen synes å føle noen bekymringer i den anledning. Mens man tråler land og strand rundt for å finne folk som muligens kan ha plager som kanskje skyldes fangeopphold eller annet som verdenskrigen førte med seg for å sikre dem et anstendig utkomme — noe vi visse- lig ikke misunder dem — så blir selv de verst skadede av dem som kjempet på den tapende side i verdenskrigen henvist til en minimal støtte fra det tyske Røde Kors og til hjelp gjennom innsamlede midler blant tidligere meningsfeller. Ja, selv folk som er rammet direkte gjennom krigshandlinger i Norge uten politisk bakgrunn nektes støtte hvis de senere var medlemmer av NS.

Dette er etter vår oppfatning en skamplett på det meget oppskrytete norske demokrati, som selv et kvart århundre etter verdenskrigens slutt avhjelper nød og ulykke etter politiske retningslinjer.

Og hvor smålig og lurvet en opptrer her i landet — tilsynelatende uten å oppfatte det selv engang — ser man kanskje best i forbindelse med det møte som sist i november ble holdt i Oslo av den permanente europeiske krigsveterankomité. Møtet ble holdt i Nobelinstitutets festsal med deltagere fra alle europeiske land som er tilsluttet World Veterans Federation. Det ble ledet av komiteens norsk president, sekretær i det norske Krigsinvalidforbundet, Henry Brym. Vi kan ikke se at norske frontkjempere fra østfronten, så gode krigsveteraner som noen, invalide eller ikke invalide, var gitt anledning til å delta. Også her handler det norske vertskap etter politiske linjer, også her skal den gamle strid holdes vedlike.

Og det er nokså eiendommelig dette etter at den norske presidenten i World Veterans Federation lar seg intervjue av DAGBLADET og får seg til å fremstille organisasjonen som alle europeiske krigsveteraners talerør. Brym, som ble gjenvalgt til president, hevder ifølge bladet at «Vi sier selv at vi er talerør for 10 millioner krigsskadede og veteraner. I Tyskland alene bor nærmere 4 millioner av dem.» Så tyskerne er altså godtatt som verdige medlemmer i den brymske forening, men ikke de landsmenn som kjempet sammen med tyskerne. Og det er vel k r i g s - invalider og veteraner Brym er talsmann for, ikke politiske?

Den norske presidenten unnsær seg heller ikke for på bakgrunn av den meningsløse diskriminering av en gruppe krigsskadede landsmenn å fremholde Norge som et strålende eksempel på upartiskhet og på human omsorg for krigsskadede! «Jeg vil formode at Norge her står blant de aller sterkeste i Europa, ja hele verden med. Vi er på mange måter blitt et forbilde for andre», sier han.

Og rent bortsett fra dette at frivillige på de alliertes side er godtatt som ekte krigsveteraner, så kan det jo ikke være dette at de var frivillige som gjør at de norske frontkjempere settes utenfor. For Brym vet også å fortelle i DAGBLADET at «svenskene — — er med — — fordi Sverige

«En 25 år lang syttendemaisløyfe!»

I ORIENTERING har Hans Fredrik Dahl anmeldt noen av Skodvinklanens siste samtidshistoriske skrifter og han slår fast at det nok trenges videre forskning ellers som seierherrenes historieskrivning i 1945 fremdeles utgjør hovedstammen av det godfolk fremdeles får vite.

«Ta f. eks. den historiske litteratur på området. Det meste — som foreligger, er blitt til så å si under fredsrusen, skrevet på oppdrag av den seirende statsmakt og lagt fram som et ledd i det juridisk/moralske oppgjøret etter krigen. Undersøkelseskommisjonens innstillinger, «Norges Krig» og hvitboka om landssvikoppjøret, utgjør hovedstammen av vår viten. Her er det ikke bare et ironisk poeng at det er seierherrene som skriver historien, de gjør det til de grader at man til dels må kunne tale om anvendt historieforskning.»

Og, sier han — uten tydeligvis å være oppmerksom på nye historiske kjenngjerninger som kom frem, bl. a. brevet fra den tyske forhandler i 1940, general Buschenhagen, —

«På denne bakgrunn er det lett å forstå hvorfor vurderingene i Oslo Byrett måtte bli de gamle, og argumentene en nærmest mekanisk reproduksjon (for ikke å si en ren reprise) av sine forgjengere. For så vidt må man si at syttendemaisløyfen snart er 25 år lang.»

stilte atskillige frivillige i Finlandskrigen.»

Når det altså bare dreier seg om smukke talemåter uten reelt innhold, så hjelper det ikke at organisasjonen har et så godt «primært mål» som dette «å styrke kontakten mellom alle som herjes av krig og andre ulykker. Ved å gjøre det styrker vi også fredstanken blant nasjonene. Uten et helt og fullt samarbeid over landegrensene risikerer vi nemlig å gå nye ulykker i møte.»

Sant nok, herr krigsveteran Brym, men hvorledes er det med samarbeid i n n e n - for landegrensene? Er De ikke snart så varm i presidenttøyet at De kan strekke en hånd ut mot de landsmenn som ble rammet av krigens ulykke under kamp for det de trodde på der borte i øst, på en front som fremdeles offisielt er Norges utpekte fremtidige front i kraft av NATO-medlemskapet?

Eller er også krigsveteranbrorskapet bare samme hykleri som alt det andre?

Konrad Nordahl om okkupasjonsårene

Regjeringen Nygaardsvolds aksjer sto ikke høyt i kurs.

Er tale sølv? Så langt fra i spesielle tilfeller! Det kan også bli straff. En forsmedelig gang fra Capitol til den Tarpeiske klippe kan det bli. Iallfall for den i sin tid landskjente høyrepolitiker, Henrik Ameln. Under okk. tiden var han uheldig under en togreise med bergensbanen, stakkars mann, høyløyd å uttale sin forbitrelse over den rømte regjering Nygaardsvold, og denne regjeringens handlemåte eller heller, mangel på handlemåte, særlig f ø r krigen. Dertil hadde denne dyktige politiker og jurist vært så over alle grenser formastelig i 1933 å få Høyre med i liste- forbund med Nasjonal Samling i engstelse for kommunismen og dennes den gang meget sympatiserende Arbeiderparti.

Det er A-partimannen Konrad Nordahl som bringer ovennevnt opplysning til torgs i årets bok «LO for friheten».

Den gir oss ellers verdifulle opplysninger om fremtredende nordmenn under okk. tiden som forøvrig faller helt i tråd med den uheldige Henriks Amelns! Vi leser om fastboende nordmenns (i London) innstilling til de ankomne rømlinger. Disse fastboende besto av redere, industriledere, forretningsfolk og generalagenter. Disse ga regjeringen Nygaardsvold det hele og fulle ansvar for den tyske okkupasjon. Og sier boken videre: «Saken ble ikke bedre da forretningsdrivende og offiserer som hadde vært i Norge ved okkupasjonen, kom over til London og kunne fortelle statsrådene hvor upopulære regjeringen Nygaardsvold var hjemme.» Henrik Ameln hadde altså stort og representativt følge.

I Konrad Nordahls bok finner vi også bekreftelse på hvor villig det «okkuperte» A-parti i 1940 var til å avsette såvel konge som regjering. Deres kandidater til riksrådet var klare, men så ble det hele som kjent over natten veltet av Terboven.

Nok en nordahlsk godbit: «Ellers sto såvisst ikke regjeringen Nygaardsvolds aksjer så høyt i kurs. Ryktene om at regjeringen på forhånd hadde fått varsel om tyskernes angrep, svirret i by og bygd og skulle ikke nettopp styrke dens posisjon. Det hendte f. eks., at folk i arbeiderbevegelsen som før 9. april hadde brukt

sterke ord om forsvarsutgiftene, nå uttalte sin fordømmelse av hvor dårlig militært forberedt landet var og av regjeringens mangel på handlekraft i en kritisk situasjon.»

Fra annet hold ble også regjeringen, fremdeles iflg. Nordahls bok, angrepet for at den ikke hadde sluttet fred med tyskerne på et tidspunkt da det angivelig skulle ha vært mulig å oppnå en avtale på rimelige vilkår. En tale i NRK av utenrikskronikøren V. Mogens nevnes i denne forbindelse. En tale som forøvrig var godkjent av formannen i Administrasjonsrådet, I E. Christensen, som hadde viderebesørget talen til programsjef Midttun.

Konrad Nordahl var sikkert en utmerket mann i sin omtanke for sine organiserte arbeidere i kamp for å hale iland kroner og ører i deres lønningsposer, og ære være ham for det. Men hans forgylling av forskjellige politiske størrelser, nasjonale og internasjonale, viser at han i det store politiske spill, — for ikke å si drama, — har hatt en statsrolle. En blåøyet statsrollen som trodde han lå opp til innehaverne av hovedrollenes bryst og var kompis med dem. Det kan han etter boken så langt fra ha gjort, for det skal skarpere røntgenforståelse til for å forstå det politiske renkespill enn hva boken gir inntrykk av for Nordahls vedkommende.

ABH

Bedre å leve en dag som løve enn hundre år som får
(It. ordsprog)

Vend mod det Indre dit Blik:
hvad i en Verden forgik,
vil i din Tanke du finde.
Alt det forsvundne, derinde
Liv og Tilværelse fik — —
(J. L. Heiberg)

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Karl Johansgt. 23 — IV, tilv.
Telefon 33 49 00

Hvorledes er det
med
BLADPENGENE?
Har DE betalt?

RØD FRONT I STUDENTER-SAMFUNDET

Det har igjen vært valg på nytt styre i Studentersamfundet i Oslo. Der var tre «alternativer» å velge mellom, Rød Front, Sosialistisk Front og et «konservativt».

Det var den mest rabiate formannskandidat, Carl Erik Schulz, som fikk de fleste stemmer og dermed rykker Rød Front for første gang med sine representanter inn i Det Norske Studentersamfund fra vårsemestret av.

Vi kan ikke se noen nevneverdig forskjell på de tre styrers programposter som ble presentert foran valget, så utfallet kan for oss være så hipp som happ. Det var i realiteten bare navnene som var forskjellige.

C. E. Schulz lovet på pressekongressen han holdt like etter valgets utfall var kunnegjort at hans styre ikke skulle lage revolusjon i Samfundet, men kjempe for Norges uttrede av Nato og delta i klassekampen på arbeidsløks side.

Alt dette kan være vel og bra, men når man vet hvilke premisser disse ultraradikale diskuterer og går inn på, kan man bli ganske betenkt over utviklingen innen studentpolitikken.

Man må tillate seg å spørre: Er velgerne i DNS representative for den norske studentungdom? Hvis svaret er ja, ser de fremtidige politiske utsikter nokså dunkle ut. Der er bare ett forbehold

FOR UNGDOMMEN

Red.: Halvard H. Paasche

*Men nye slekter fødtes der korp og daude gol
og nye heimar reiser seg av gruset,
og borni spring på tun att og tindrar i sol
og nye bjørker syng sin song kring huset.*

man må ta, utviklingen fra ropende og støyende anarkistiske ungdomstendenser til mer avballanserte og salongfåhige tendenser som erfaringsmessig følger med årene. De fleste kjenner denne utvikling fra mellomkrigsårene. Men selv om også dagens ungdom skulle komme til å finne sin plass i samfunnet, er radikaliseringen et tydelig tegn på hvilke politiske strømninger som beveger seg i Norge i våre dager. **MEN HVOR BLIR DET AV MOTPOLEN?**

«SAMFUNDETS GRUNNVOLL» er tittelen på lektor Hoaas' siste skrift. Sammenlignet med hans to første publikasjoner, er denne langt den beste, både hva emne og fremstilling angår.

Hoaas tar kritisk for seg de forskjellige samfundstyper av idag og legger dem under lupen. Ellers går han til en nøye undersøkelse av samfundenes fremvekst fra de tidligere tider til idag og støtter sin fremstilling på

meget kjente og ansette forskere, bl. a. en Nobelpristaker.

Vi kan ikke i en kort redegjørelse komme inn på alle enkeltheter, men anbefale interesserte å lese den.

ENKELTPERSONEN OG SAMFUNDET

Før jul fant der sted et rått overfall på et eldre par, henholdsvis 70 og 73 år, i Oslo. De ble frastjålet verdier for tilsammen nesten én kvart million kroner.

Overfallsmennene var i 20-årene.

Slike og lignende meldinger bringer dagsavisene med jevne mellomrom. Men hva blir gjort for å sette en definitiv stopper for ugjerningene. Null og nix.

Hvis slike bøller blir pågrepet, får de som oftest påtaleunntatelse eller betinget dom med formaning om ikke å gjøre slikt om igjen. Det er alt.

En måte å få bukt med den stadig mer omfattende voldsbruk, er å skjerpe

straffeutmålingen radikalt. En annen — og sikkert mer effektiv på lang sikt — er å bringe de unge bort fra gater og streder ved å beskjefte dem med positive fritidssystemer av forskjellige slag. Det har latt seg gjøre i andre land, vi tenker i dette tilfelle på Tyskland etter 1933 og frem til 1945. Der gikk forbrytelsene over til å bli et historisk fenomen. Riktignok dukket de opp igjen med større og fornyet styrke etter krigens slutt, men det kan ikke et tredje rike belastes for.

Vi kan selvfølgelig ikke vente at vårt samfund av idag makter å oppvise maken til veldisiplinerthet, orden og ro som dengang, da et ord var et ord og en mann en mann, men ved metodisk opplæring og disiplin kan man komme langt.

SUF OVERTAR OSLO FILMKLUBB

Vi har tidligere omtalt hvordan SUF og andre radikale politiske grupperinger

i tur og orden overtar ledelsen innen forskjellige organisasjoner og foreninger.

En av de siste ofre for denne vanskjebne er Oslo Filmklubb, som hittil har hatt en forholdsvis moderat ledelse. Men på siste generalforsamling ble vår kjente og kjære «Røde Rosa» Seierstad valgt til formann. Denne protest- og demonstrasjonslederske kjenner vi så alt for godt fra før til å tvile på hvilke hensikter hun har med filmklubben. «Den skal tjene de radikale og progressive ideer, være et middel i klassekampen» osv. — klišeene er så velkjente.

Hvordan kan aktverdige borgere tillate en slik utvikling på alle av kulturlivets områder? Vi bare spør.

*I denne värld, så fräck och dum,
må mycken vrede hava rum.
(E. A. Karfeldt)*

*Men vita skal vi
og vone viss,
at änd må vinne
på troll til sist
og vit på den varge villskap.
(Arne Garborg)*

*Et Ord er stort, naar det er sandt,
om qual og slægt i Vejr.
En Daad er stor, om den ei vandt,
Naar Aand kun i dens Indre
brandt,
der værdig var til Sejr.
(Henrik Wergeland)*

Slik kom Hitler til makten

Vi frisker opp litt som synes glemt i dag.

På bakgrunn av alt det som er servert i skolebøker, i presse og kringkasting gjennom de siste 25 år kan det forekomme spesielt ungdommen utrolig at Hitler kunne komme til makten i et Tyskland hvor så å si alle i dag synes å ha glemt fortiden. Det kan derfor være grunn til å gi en mere nøktern beretning om det som virkelig skjedde i Tyskland fra Versailles til Hitlers maktovertagelse.

Hitler har gitt verden en prøve på sine evner som statsmann i denne tiden etter 14. september 1930. I denne tid besto han sin prøve i storpolitikens spill. I denne tid måtte han være diplomat i det flotte hotell Kaiserhof og i det politiske sjakkspill med general von Schleicher — og samtidig bevare inntrykket av å være revolusjonens profet for sine SA-menn og rettroende masser.

En klok franskmann, sendemann Francois-Poncet sa i 1933: «Hitler hører stemmer, men han hører også andre stemmer enn dem som kommer fra himmelen. Alltid når jeg har hatt med

ham å gjøre har jeg funnet ham klok og behersket. Det er ikke overraskende, for realisme og mystikk har alltid vært en utmerket blanding. Alt i alt er dette ikke beroligende for oss franskmenn.»

Året 1931 endte uavgjort mellom Hitler og Brüning. Hitler hadde ikke tilkjempet seg makten, Brüning hadde ikke slått nasjonalsosialismen.

Så kom presidentvalget. Og dette valg var fremfor noe annet NSDAP's store sjanse. Ved alle andre valg kunne NSDAP bare seire hvis de fikk absolutt flertall, og absolutt flertall fikk partiet først i 1933 da det

allerede hadde makten. Ved presidentvalget ga enkelt flertall utslaget mellom de to kandidater.

Hvis NSDAP erobret presidentembetet bestemte deres president over krigsmakten, over oppløsningen av riksdagen og utnevnelsen av en ny riksregjering. Presidentvalget kunne altså være den legale erobring av den totale makt, være den legale «marsj mot Berlin».

Nå viste det seg hvorledes de indre forhold i Weimar-demokratiet hadde utviklet seg under trykket av den nasjonalsosialistiske bevegelse. Stillet overfor en folkeavstemning kunne det regjerende demokrati ikke presentere det velgende folk noen kandidat fra sine egne rekker. Enhver parlamentarisk kandidat mot Hitler ville være uten sjanser.

Etter mange intriger lykkedes det parlamentarikerne å overtale riks-president Hindenburg til å stille seg til valg for annen gang. De skjøv den gamle generalfeltmarskalks ærverdige hvite hode mellom seg og den nasjonalsosialistiske beve-

gelses kraftige fremstøt.

Med Hindenburgs kandidatur i 1932 spilte Weimarrepublikken moralsk fallitt. Men Hindenburg reddet den materielt sett i første omgang. For navnet Hindenburg innbragte Brüningfronten ikke bare stemmer fra den store koalisjon, det virket også på den store mengde upolitiske patrioter, som representerte den siste rest av det gamle borgerskap. Disse trofaste var tallmessig sett tungen på vekt-skålen. Deres borgerlige instinkt sa dem at man foreslo dem en revolusjon i lovlige former, at de skulle velge mellom en tidligere soldat og en generalfeltmarskalk og president. Og så stemte de mot revolusjon.

Da det natten til 14. mars ble kjent at generalfeltmarskalk von Hindenburg hadde vunnet med 19 millioner stemmer over Hitlers 11 millioner, la SA-folkene i mangt et vaktrum hodet på bordet og gråt av sinne og fortvilelse.

Den legale «marsj mot Berlin» var ikke lyktes. I de neste dage dukket det opp

på plakatsøyene i Berlin et bilde fra Otto Strassergruppen. Det forestilte Hitler som Napoleon på tilbake-toget fra Moskva. Under sto det: «Den store armé er tilintetgjort. Hans majestet keiseren befinner seg vel.»

På denne tid hang igjen den nasjonalsosialistiske bevegelses skjebne i en tråd. For det mål som den gang Theodor Wolff fremsatte i «Berliner Tageblatt», at NSDAP-partiets stemmer ved omvalget til president måtte reduseres fra 11 til 7 millioner — dette mål var jo slett ikke utopisk. Ingen ting bringer bedre resultater enn suksess. For første gang var det tilsynelatende uimotstæelige seierstog som NSDAP hadde ført siden septembervalget blitt stoppet. Denne stillstand kunne lett utvikle seg til et tilbakeslag.

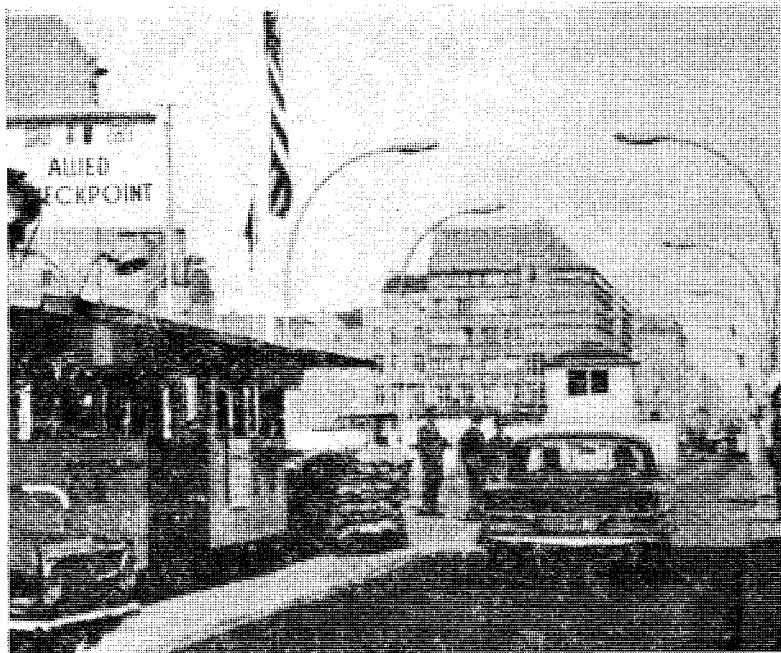
Adolf Hitler betegnet selv 13. mars 1932 som nasjonalsosialismens Kunersdorff. Men dette politiske Kunersdorff fant også sin Fredrik den store. Men det skal vi høre nærmere om neste gang.

(Fortsettes)

Alarik:

Inntrykk fra dagens Berlin

Smakløse stilretninger både i vest og i øst har vansiret keiserbyen.

«Checkpoint Charlie» i Friedrichstrasse.

Når man tilhører en generasjon som er vokset opp og har gått på skole i Norge etter 1945, men på tross av det har bevart sympati og respekt for Tyskland og tyskerne, er det ikke uten en viss spenning og forventning man som førstegangsbesøkende kommer til den tidligere rikshovedstaden, «frontbyen» i den kalde krigen, og byen som av mange yngre pan-germanister er blitt opphøyet til germanernes hellige stad.

Efter å ha krysset det ensformige landskapet over de brandenburgske sletter med et østtysk lyntog, ble vi av en uniformert betjent på en stasjon i østsektoren, geleidet over i S-banen, som er byens «overjordiske» kommunikasjonsmiddel på skinner. Den skulle bringe oss like til vårt bestemmelsessted i vest. Den trafikerer begge bydeler, men blir administrert av myndighetene i østsektoren.

Selve situasjonen ved omstigningen forekom oss en smule uvant, der vi turister i rad og rekke, med kufferter og vesker, fulgte efter den uniformerte betjent og hans likeledes uniformerte kvinnelige assistent. Vi minnes uvilkårlig vårt første fremmøte på rekruttskolen, da vi hørte ordene: — Følg efter!

Mange tittet seg litt fryktsomt omkring, som om de mon tenkte: — Hvor bærer det vel hen nu?

Stasjonsbildet minnet oss for øvrig om hva vi tidligere hadde sett i Sovjet selv, og kan muligens gjelde som typisk. Perrongene var smykket med røde flagg og ban-

nere med symboler vi antok tilhørte de forskjellige statlige organisasjoner. Det østtyske statsvåpen, hammeren og passeren, manglet selvsagt ikke.

De siste minuttene før vi ankom til vårt vestberlinske bestemmelsessted, benyttet vi til den siste konfrontasjon med vår illustrerte Berlinbrosjyre. Fortrøstningsfullt leste vi at Berlin så desidert var en verdensby, at man var vant til å se fremmede, og at de var velkomne som gjester.

Stasjon Kurfürstendamm, lyder det i høyttaleren, vi skal av. Her venter ingen uniformert guide, kun en kuffertbærer har noe som ligner en uniform, vi må selv finne veien ut. Det var vanskelig nok, dimensjonene og menneskevrimmelen var overveldende for en som kun er vant til holdeplassene på Oslo-trikken. I vår fortapt-het skulle vi akkurat til å praie en «innfødt» for å be om kompasskursen, idet vi plutselig innser at her er det faktisk et system i alt mylderet. Tyskerne er mestre i å lage trafikkskilter, med store, lettleslige bokstaver ledsaget av piler som pekte til de øvrige perronger etc.

Vi fant vår «Afgang».

Litt forvirret tumlet vi ut på gaten til drosjeholdeplassen. På veien stormet det mot oss en liten tass, toppen 6—7 år, med stålullaktig hår og sjokoladebrun teint.

— Hei, ropte han på klingende tysk, er’u utlending?

Vi følte oss en smule brydd. Riktignok tøv det sikkert turist av oss, der vi sto med Rolleiflex’en på maven og kufferten i hånden samt

de for sommergjester så uomgjengelige solbriller.

Vi lot ham imidlertid forbli uten noe svar. Selv om vårt tyske statsborgerskap var non existant, følte vi oss i egenskap av nordboer dog mer hjemmehørende i Berlin enn denne representanten for en epoke av tysk historie som av mange er blitt kalt Tysklands dypeste fornedrelsestid.

Vi ankom til vårt hotell uten flere «episoder».

Hovedinntrykket av det som i dag presenterer seg som Berlin, er i sannhet broget. Mest iøyenfallende for en nykommer er kanskje den voldsomme, nesten uutholdelige kollisjon mellom gammelt og nytt, kanskje aller best (eller verst) uttrykt ved den såkalt Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche, der en ny kirkebygning er gjenreist rundt den opprinnelige, som ble ødelagt under krigen. Den gjenreiste delen er — såvidt vi kunne bedømme — utført i seksjoner med en mosaikkliknende fasade i farget glass, som — sett innenfra — virket som en psykedelisk hallusinasjon, og ellers minnet mest av alt om en gigantisk jeksel. På folke- munne har den da også fått navnet «Høltanna».

Som et monument betraktet, manende til eftertanke, må den nok i sin groteskhet allikevel sies å være vellykket. Gamlekirkens sønderskutte, forkullede tårn kalles av berlinerne treffende for «Guds pekefinger», der det grimt og uhyggelig — som en dødning — rager opp over det yrende livet i gatene nedenunder.

(Forts. side 6)

Fra Øst-Berlin idag.

OLE NILSEN:

Foran den tredje verdenskrig

Aktuelle råd om landsforræderi

II

Under landssvikoppgjøret i Norge ble det ettertrykkelig fastslått hvilke handlinger som er patriotiske i krigstid, og som kvalifiserer til attest for god nasjonal holdning. Myndighetene har derved gitt oss klare spilleregler for neste okkupasjon. Når russerne en dag erobrer NATO-Norge kan ingen nordmann være i tvil om hvordan han best kan tjene sitt land. Her er noen eksempler på gode og patriotiske gjerninger:

1. Man er god norsk patriot når man frivillig hjelper fiendens bombefly under en krig, slik at norske soldater blir bombet ihjel ved fronten (jfr. Værnes flyplass i 1940).
2. Man får attest for god nasjonal holdning når man frivillig hjelper fienden med å bygge farlige dødsfeller hvor norske soldater skal drepes.
3. Man er god nordmann når man frivillig bygger krigs-

- skip for landets fiender under en pågående krig.
4. Man viser godt nasjonalt sinnelag når man frivillig bygger kanoner for fienden — selv om kanonene skal brukes mot våre allierte.
5. Det godtas at man myrder vergeløse gamle jøder under fiendtlig okkupasjon (jfr. Feldmann-saken).

Disse gjerninger medførte ikke straff under forrige landssvikoppgjør, og kan følgelig ikke bli straffbare neste gang. Oppgjørets hensikt var nettopp å vise hva man kan gjøre — og ikke gjøre — når fienden står i landet. Spillereglene for neste okkupasjon er derfor tindrende klare.

At spillereglene også er fullstendig sinnssyke, det er en annen sak. For myndighetene tviholder på dem. Det er nemlig gått prestisje i saken. Myndighetene er så bundet av sin prestisje at de heller gir befolkningen sinnssyke spilleregler for neste okkupasjon fremfor å innrømme sine feil. Når prestisjehensyn får makten over politikere da er enhver galenskap mulig.

Vel, sinnssyke spilleregler er tross alt bedre enn ingen spilleregler. Som lovydige borgere må vi selvsagt rette oss efter dem under en russisk okkupasjon, enten vi vil eller ikke, simpelthen fordi vi ikke har andre regler.

Hva russerne mener om saken er ikke vanskelig å forestille seg. Når de en dag rykker inn i Norge vil de neppe bli forbauset hvis befolkningen stiller seg i kø for å hjelpe deres bombefly (eller raketter) — slik at norske soldater blir bombet ihjel ved fronten. En nordmann beviser nemlig sin go-

(Forts. side 7)

Inntrykk fra dagens Berlin - - -

(Forts. fra side 5)

Det som ennå gjenstår av det gamle Berlin, brytes profant av den nye tids sjeleløse, gulte glass- og betongkolosser. Det er som en parade av designernes døgnrytmer — det har den ene altoppveiene «verdi», det er moderne. Man behøver ikke reise til Berlin for å oppleve det.

Men akkurat her får man det servert og presentert i to avvikende varianter — en på hver side av den famøse «muren». Hvilken av de to «stilretninger» som er den mest smakløse, er neppe verd en diskusjon. Det virker som om Vårherre i et forvirret øyeblikk har utstyrt en bestemt mennesketype med en helt spesiell sans for det absurde, vanskapte og fantasiløse, for at de skulle kunne gjennomføre nettopp denne oppgaven.

En aldrende medreisende, som i sin tid ble arkitektutdannet i Keiserens Berlin, var kommet tilbake, for på sine gamle dager (han var over de 80) å titte på gamle tomter. At han vanskelig fant frem i det nye Berlin, var forklarlig nok. Men syntet av «gjenreisningen» tørnet slik an mot arkitekten i ham at han satte seg ned midt foran Kaiser-Wilhelmkirken og gråt, hvilket han som 80-åring vel hadde lov til. Vi gav ham vår fulle sympati.

Forbausende var dog berlinernes evne til å ta det hele ganske lett, avfeie det med en snerten replikk, som nesten alltid utløste den befriende latteren.

Blant annet var det tydeligvis gått sport i å sette treffende navn på de forskjellige arkitektoniske snurrepiperier. For eksempel kaltes den bisarre Kongresshall-bygningen enten for «Den gravide østers» eller «Babyvekten». Isadora Duncans Danseskole ble til «Barfot-Akademiet», og den nesten picassoinspirerte Philharmonien nokså treffende til «Musikkens garasje». Den hadde dessuten også navnet «Sirkus Karajani» etter den berømte dirigenten.

Da Vest-Berlin ikke lenger er hovedstad noe sted, og derfor ikke har noen representasjonsplikter, trenger den heller ikke den gamle praktgaten Unter den Linden, som sammen med Brandenburger Tor mer enn noe annet symboliserte byen gjennom århundrene. Den tjener nu for det meste som «runway» for opptøyer og demonstrasjoner, og heter

på vestsiden Strasse des 17. Juni. Ved vårt besøk var den stille og død, selv gatebelysningen var slukket — om det nu skyldtes en tilfeldighet eller ikke.

Keiseren er vekke, føreren likeså. Kremmerveldet har tatt deres plass, og det trenger til en ganske annen hovedgate, Kurfürstendamm, en myriade av restauranter, nattklubber, kinoer, varemagasiner og «sentre» av alle slag. Her kan man — døgnet rundt — riktig kose seg på ekte velferdsmanér, og «se hvordan neonlysene gjenspeiler seg i lakken på den uendelige strøm av biler i gaten», som det sto i vår trykte brosjyre. Akk ja, hvor inspirerende.

Obligatorisk post på programmet for enhver berliner-turist i dag, er selvsagt en tur over til den «demokratiske» sektoren i øst. Åpen passasje for utlendinger byr S-banen og U-banen eller det kjente kontrollstedet «Checkpoint Charlie».

Vi valgte det siste og fikk samtidig anskuelsesundervisning i hvordan man ganske praktisk sikrer en overgang mot folk som vil sprengte seg vei gjennom sonegrensen f. eks. ved å kjøre en sementblandevoan eller noe annet stort for full fart mot slagbommer, sandsekker og forvirrede vaktposter.

Små korte mur-«vegger» satt opp vekselvis på hver sin side av passasjen, omtrent som krampene i en glidelås, gjorde det nødvendig med slalåm-manøvrering for å passere. At dette bare kunne skje med liten hastighet, sier seg selv, og nevnte fluktaksjoner var således forhåndsdomt til å mislykkes.

På et like stort antall kvadratkilometer som i Vest-Berlin, bor der i østsektoren bare halvparten så mange mennesker, som har en vesentlig mindre kjøretøypark. Resultatet er at Øst-Berlin i sammenligning virker stille, undertiden nesten død, tross sine godt og vel 1 mill. innbyggere.

Et etter vår oppfatning befriende trekk ved bybildet i øst, var det fullstendige fravær av den jungel av glørete plakater og tusener av ustanselig blunkende neon-lysreklamer, som får Vest-Berlins Kudamm til å virke som en mellomting mellom en billig tivoli-fasade og et glassmagasin under julesalget. Selvsagt hadde man i steden de tidligere omtalte røde flagg, og den politiske plakatsøyle, men deres andel i

bybildet virket allikevel forsvinnende — iallfall på en turist.

En buss-rundtur gav oss et relativt godt, om enn noe flyktig overblikk over østsektoren. Følelsen ved å kjøre opp Karl-Marx-Alleen var som om man plutselig ikke lenger befant seg i Tyskland. — Det er som å være midt inne i Asia et sted, bemerket vår sidemann tørt. Vi gav ham vårt samtykke.

Senere ble det oss fortalt at denne gaten var bygget etter mønster av Maxim-Gorki-gaten i Moskva, uten at vi kunne få det bekreftet. Vi tror det imidlertid gjerne, den var enda mindre tysk enn selv de verste arkitektoniske misfostre i vestsektoren.

— Det er klart man kan akseptere dette som en byggestil, utbrøt vår sidemann igjen, men det er ikke likegyldig hvor det plasseres, og det burde slett ikke stått her.

— Du mener man bygger ikke en maurisk villa med swimming pool oppe på Spitsbergen, foreslo vi likesom for å presisere.

— Nettopp, det er hva jeg ville si, svarte han.

Efter all denne vandring blant marxistiske kulisser, virker det nesten som en befrielse da bussen svingte inn på Unter den Linden, kjørte forbi de gamle prunkbygningene fra keisertiden og opp til Neue Wache, hvor vaktskiftet foregikk etter gammel prøyssisk oppskrift, og med god presisjon. Men monumentet var ikke lenger til minne om krigens falne, men selvsagt viet «fascismens ofre».

På tilbakereisen til vestsektoren benyttet vi S-banen, og måtte før påstigning kunne finne sted, passere ikke mindre enn fem forskjellige passkontrollposter over en strekning på bare 30—40 meter. Det hele virket uhyre overdramatisert og tok dessuten litt for lang tid etter våre begreper. Vanlig tysk effektivitet minnet det ikke om.

Da den fjerde av betjentene glante stivt inn i fjeset vårt, mens han sammenlignet med kontrafeien i passet, greide vi det ikke lenger, men brast i latter. Et øyeblikks vennlighet gled hen over politimannens ansikt og røpet at han forsto oss. Men reglementet hadde åpenbart en bestemmelse herom, for han stivnet til igjen «sofort» og sendte oss videre.

Trass i byens geografiske avsondrethet og den politiske spenningen som alltid er

tilstede, virker Berlin slett ikke innestengt eller sammentrengt. Og noen nedtrykthet hos berlineren skal man lete forgjeves etter. Han går der, rak i ryggen, med blikket freidig og rett frem, slik han alltid har gjort. Og spør man ham, får man antagelig et lignende svar som av den drosjesjåføren der kjørte oss til stasjonen da vi måtte si farvel og «Auf Wiedersehen» til Berlin for denne gang:

— Slike tilstander kan ikke vare i det uendelige, en dag vil vi atter gjøre Berlin til Tysklands hovedstad. Og i mellomtiden — arbeider vi.

Man kan vandre omkring i timevis uten at man til stadighet kolliderer med sonegrenser, sperringer og/eller deler av «Muren». Innenfor sitt område på bortimot 450 kvadrat-km har Berlin ikke bare boligkvarter og arbeidsplasser til sine over 2 mill. innbyggere, den rommer også utrolig nok sjøer og elver samt et kanalsystem, og har Tysklands nest største innenlandshavn. Der er skoger, store grøntanlegg og nesten landlige idyller.

— Vi er Vest-Tysklands største bondegård, påsto en berliner idet han refererte til et antall tusen kuer, som byen hadde i reserve, for å sikre den nødtøffigste melkeforsyning i tilfelle en blokkade. Noen enorme kull-lagre hadde en tilsvarende oppgave.

Vi måtte innse sannheten i det kjente uttrykket: «Mensch, Berlin ist doch kein Dorf!» Da vi sto ved Brandenburger Tor og skuet vestover langs Strasse des 17. Juni, tenkte vi, en slik gate hadde vært noe for 17de-mai-toget hjemme. Fra den tidligere Slottsparken går den nesten snorrett, med 4 kjørebane i hver retning samt parkeringsfelt i midtrabatten, helt til Pichelsberg, hvor den gjør en halv vending til høyre — en strekning på ca. 1,2 mil.

At byens dimensjoner også er levende i berlinernes bevissthet, røper historien om turisten som henvendte seg til en «innfødt» med spørsmålet:

— Hvis jeg går rett frem, kommer jeg så til Olympia Stadion?

— Det gjør De også om De ikke går rett frem, var svaret han fikk.

Men ikke bare i utstrekning og dimensjoner er Berlin kolossal. Det ligger også en storhet i atmosfæren som omgir byen og dens historiske steder — og den har selv ikke okkupasjone kunnet rokke ved.

HUSK
ABONNEMENT-
FORNYELSEN

Forsvaret - -

(Forts. fra side 1)

fundsorientering og er obligatorisk på rekruttskolen. En annen kaptein med NORWAY på jakkeermet har timer i «forsvarsinformasjon» og snakker oss i søvn om FN, verdensregjering og andre gammelutopiske klovnerier. Snork opp og sløvhet i mente. Hvis noen tror at norske soldater er villige til å ofre livet for U Thant eller partikontorenes pampedemokrater, må vedkommende enten være venstremann eller vanlig åndssvak.

Kort sagt må en utålmodig nynazist føle vrede: Det NORSKE FORSVAR skal være noe annet enn en skueplass for pjattende kontorfolk med offiserstjerner, fulle av fraser om våre demokratiske grunnverdier og «forsvaret er dessverre et nødvendig onde». Slikt er til perrkele ikke soldater.

La det være sagt:

Soldatprinsippet er en nasjons, en stammes instinktiv nedlagte vilje til kamp. Alltid og overalt nødvendig fordi forholdet mellom vår jords nasjoner og folkegrupper er historien om evig gjærende rivalisering og motsetninger, ofte i form av fysiske sammenstøt og direkte storkriger. Dette dypt grunnfestede i mennesket, kall det selvoppholdelsesdrift, makttrang eller herskervilje, ser ut til å være en naturlov som alltid vil drive oss videre, mot nye farer, prøver og mål.

Dermed må man kunne

si at et lands militærvesen, selve dets forsvars- og kampånd, er et viktig mål på vedkommende lands sunnhet og karakter.

Derfor er det jeg roper, varsko:

Ut fra det her nevnte er nordmenneskenes gamle stamme nede i en dyp bølgedal. Et fettglinsende samfunnsmaskineri har inngydet folkemasse og partifunksjonærer en falsk sikkerhetsfølelse. Som igjen har forplantet seg til deler av vårt offiserkorps. Mens verden gjærer videre mot kontinentale storoppgjør som kommer til å avgjøre selve herskerforholdene på vår klode. Og mens dådsvilje og idealisme ligger latent i en rådvill ungdom, og mange offiserer vemmes over de rådende forholdene. Mulighetene er enorme både til konstruktivt og destruktivt. Hvor lenge skal en blindet og slapp samfunnsledelse få fortsette å virke bare i den ene retning?

Dale-Gudbrand

Foran tredje verdenskrig - - -

(Forts. fra side 5)

de nasjonale holdning når han frivillig hjelper fiendens bombefly mot sine egne landsmenn.

På den annen side risikerer han å bli straffet som landsforræder hvis han hjelper gamle og nødlidende nordmenn under en fiendtlig okkupasjon. Man kan havne i konsentrasjonsleir hvis man driver veldedighet. Vi har eksempler på det. I krigsårene 1940—45 startet NS en humanitær hjelpeorganisasjon til fordel for gamle og nødlidende. Mange NS-folk gjorde en fremragende innsats i Hjelpeorganisasjonen. En av dem var gamle O. . . fra Grønlandsleret i Oslo. Han var stadig på farten for å skaffe ekstra mat og brensel til nødlidende mennesker på Østkanten, og han ble lovprist og velsignet for sine velgjerninger. Den gamle hedersmann hadde bare en feil. Han visste ikke at han begikk landsforræderi ved å hjelpe de gamle. Men emigrantregjeringen i London visste det, og den var påpasselig. Etter frigjøringen ble vår venn kastet i konsentrasjonsleiren ILE-BU, hvor han fikk god anledning til å angre sine synder. Han fikk en langvarig straff for sin filantropiske virksomhet.

Derfor advares alle nordmenn på det inndendigste. Gjør dere ikke til landsforrædere ved å drive veldedighet mot gamle og nødlidende under neste okkupasjon. La de gamle sulte ihjel. La dem fryse ihjel. La dem gå til grunne. Ikke løft en finger for å hjelpe dem. Husk hvordan det gikk den gamle hedersmann fra Grønlandsleret. Humanitært landssvik er tydeligvis en farlig forbrytelse i Norge.

Men det er også andre stygge former for landssvik. Seksuelt landssvik er farlige greier. Hva er det forresten? Jeg vet det ikke. Men spør Hjemmefronten og tyskerarbeiderne. De besørget nemlig avstraffelsen av de seksuelle landssvikere ved frigjøringen, og burde derfor kunne definere begrepet helt eksakt. Ved frigjøringen mishandlet de hundrevis av piker som var mistenkt for seksuelt landssvik. Mishandlingen foregikk offentlig og under stor festivitas. Herrene var usedvanlig dyktige i dette arbeide, og høstet stort bifall for sine effektive og virtuose håndgrep. De ble uhyre populære og kastet glans over frigjøringen. Offentlig mishandling av vergeløse piker var en yndet folkeforlystelse i de dager, og fremkalte ekstatiske jøssing-

hyl fra tilskuermassene. Jubelropene fra jøssingene og de brølende tyskerarbeidere steg opp mot himmelen mens blodet fløt fra de mishandlede pikene. Det var vidunderlige dager og netter for norske seksualsadister, mai 1945.

Efter mishandlingen ble mange av pikene arrestert for å straffes ytterligere innenfor murene. Hvordan dette foregikk har forfatteren Jens Bjørneboe fortalt i sin uhyggelige bok «Under en hårdere himmel». Det var dengang de overfalte ble arrestert i rettsstaten Norge. Vanligvis arresterer man overfallsmenn, men i Norge ble de overfalte arrestert. De ble arrestert av vårt vidunderlige politi.

Pikene var forresten dumme som elsket uten løyve av Hjemmefronten og tyskerarbeiderne. De burde ha forstått at kjærlighetslivet tilhører den moderne stat, og at det er straffbart å elske mot myndighetens vilje. Det er seksuelt landssvik, og det er straffbart. Pikene burde heller ha tatt livet av jøder ved Skrikerudtjernet istedenfor å elske illegalt. Da kunne de kanskje ha samlet seg en pen formue av gull og diamanter fra de likviderte jødene, og samtidig hadde de bevist sitt patriotiske sinnelag. Riktignok blir jødemord betraktet som en avskyelig forbrytelse i de fleste land, men heldigvis ikke i Norge. Her hos oss ser man mere liberalt på denslags. Hvis en nordmann hadde den riktige politiske innstilling under okkupasjonen, ble han ikke straffet for jødemord (jfr. Feldmannsaken). Unge norske piker bør ikke glemme myndighetenes velvillige holdning til jødemord når neste okkupasjon begynner. Hvis man bare har den riktige politiske innstilling kan man tillate seg hva som helst uten å bli straffet.

Men Gud hjelpe den nordmann som har et feilaktig livssyn, og som tenker i utakt med massen og hornkveget. Han kan bli straffet for de latterligste bagateller. Det opplevet vi under landssvikoppgjøret. Dengang var det en fast regel at påtalemyndighetene blåste opp småting til enorme dimensjoner hvis den tiltalte var en politisk avvikler. Her er noen eksempler på hva NS-folk kunne få leiheter for i de dager. Til skrekk og advarsel vil jeg gjengi dem i form av 10 bud. Du må være forsiktig med å bryte disse bud i neste okkupasjon. Det kan koste deg både helsen

og formuen, og endog din kones formue. Budene lyder slik:

1. Du bør ikke delta i fotballkamper. Du kan straffes for **sportslig** landssvik.
2. Du bør ikke delta i skøyte- og telandskamper. Du kan straffes for **glacialt** landssvik.
3. Selg ikke gamle bilvrak til okkupantene. Det er **økonomisk** landssvik.
4. Du bør ikke kjøpe første-gangs-frimerker. Tenk om du blir anklaget for **filatelistisk** landssvik.
5. Selg ikke antikvariske bøker til personer som myndighetene ikke liker. Tør du ta sjansen på **bibliofilt** landssvik?
6. Du skal ikke forråde fedrelandet ved å elske uten løyve. Det er **seksuelt** landssvik.
7. Du bør ikke spise middag med okkupantene. Du kan få streng straff for **gastro-nomisk** landssvik.
8. Du må ikke skrive bøker med avvikende livssyn. Du kan risikere straff for **litterært** landssvik.
9. Du bør ikke ta undervisning i kontrapunkt. Du kan risikere trusel om dødsstraff for **musikalsk** landssvik.
10. Du må unngå passiv bistand til fienden. Ellers kan du bli straffet for **passivt** landssvik, og det kan være like farlig som **aktivt** landssvik.

For sikkerhets skyld bør vi heller ikke fortelle historier om KØLA-PÅLSEN til okkupantene. Tenk om vi blir anklaget for **pornografisk** landssvik? Vi som har opplevet jøssingenes verste konsentrasjonsleir, og som fikk føle lovløsheten i kroppen, vi har ingen grunn til å føle oss trygge. Myndighetenes hevntørst er uten grenser.

Efter min mening kan landssvikoppgjøret sammenlignes med en åndsvak og ondskapsfull gorilla som blir dresset opp i livkjole og flosshatt, lakksko og hvite hansker, monokkel og spaserstokk, og derefter ledsaget inn i Domkirken for å opphøyes til nasjonalhelgen. Gorillaens finse klær kan ikke skjule dens ondskap og heslighet, like lite som de høytidelige paragrafer kan dekke over landssvikoppgjørets lurvete ondskap og supervanvidd.

Men bare de færreste nordmenn har oppdaget be-drageriet. Alle de andre har trollopsplinten i øyet og er dessuten så hjernevasket at de ikke begriper det de ser.

De norske . . .

(Forts. fra side 2)

4. Overveldende indisier viser at nasjonen, bortsett fra byråkratiet, ikke betraktet seg som værende «i krig» på noen måte.

Den heroisk kjempende mann og rabiater norgesvenn, «Teddy» Evans, som hadde brukt omkring en uke på å forsøke å finne Kongen i Norge midt i april ble møtt med bitterhet «like sterk mot britene for å ha latt landet bli herjet som mot tyskerne for å ha gjort det» og han måtte «finne seg i fornærmelser av anti-britiske nordmenn». I likhet med Kongen og hans ministre på Otta (21.4.), følte alminnelige nordmenn at «det ikke i virkeligheten var deres krig» og Evans reiste igjen «dypt nedtrykt».

Selv fant jeg i Østfold (14.4.) en atmosfære av komplett håpløshet, den stedlige befolkningen klaget, usant, over at «quislingene» hadde fjernet sluttstykkene fra geværene på det lokale depot, Erichsens 1. divisjon evakuerte til Sverige skjønt den var den nærmest organiserte norske styrken til regjeringen og hovedkvarteret på Lillehammer, flyktninger strømmet tvers over den smeltende is på Iddefjord til Sverige. Den stedlige befolkning antok tydeligvis at «krigen» var over og det var ingen tegn til «krigsanstrengelse».

Den nåværende generalmajor Johan Christie har berettet hvorledes «vi ikke kunne stå imot de profesjonelle tyske soldatene» efter 3 til 4 timers forløp 15.4. og at «Finlands-frivillige under ledelse av en svensk kaptein hadde tatt over ledelsen av Kongsvinger festning». (Aftenposten 10.7.69).

De tror fullt og fast at gorillaen er en helgen. Det hjelper ikke hvor meget vi påviser at de tilber en ond-sinnet og heslig skapning som er blottet for enhver hellig egenskap. Vi oppnår bare å irritere dem. Gorillaen skal være hellig og dermed basta. Ingen må si noe stygt om deres nasjonalhelgen. Og så tilber de den så øyet blir stort og vått.

Ja, så nytter det vel ikke å snakke med dem? Mot dumheter kjemper selv gudene forgjeves. Stakkars Ola Nordmann, er det ingen grenser for din tåpelighet? Hva er ditt virkelige navn, Ola? Er det deg som Kipling fortalte om i Jungelboken da Mowgli ble bortført i tre-toppene?

OLE NILSEN

På den engelsk-franske trøndelagsfront (20.—27.4.) møtte jeg den samme uvilje mot britene som Evans erfarte sørpå på den tid. Jeg var åpenbart for enhver en britisk reporter, i teddybjørnfrakk og bærende på en skrivemaskin, men jeg ble møtt med mistanke og nektet hjelp ved mange anledninger (via Grong, Formofoss, Snåsa og Steinkjærsektoren ved en anledning og via Finnvallan, Grong, Namsos og Steinkjærsektoren ved en annen). Jeg så bare en halvt organisert norsk styrke i uniform på mine turer og det var en bataljon som gjemte seg i en låve ved Snåsa for et eneste Heinkelfly. I general DeWiarts hovedkvarter og general Béthaouarts hovedkvarter, hvor jeg tilbragte 8 timer sammen med disse sjefene, så jeg ikke en eneste nordmann. Generalene hadde ikke engang tolker og DeWiart bad meg om å gå ut og se om jeg (på mitt elementære svensk) kunne finne noen nordmenn til å hugge furugrener til å legge tvers over gjørmene for å hjelpe deres transporter frem. Jeg mislykkedes. Begge generaler beklaget seg over at de måtte flytte hovedkvarteret med få timers mellomrom fordi deres bevelser gjentatte ganger ble forrådt av nordmenn til tyskerne. Jeg fant ikke mere bevis på norsk «krigsanstrengelse» eller bare irregulær krigføring i Trøndelag enn jeg hadde funnet i Østfold, og jeg så minst like meget som noen annen utenlandsk reporter av begge områder.

Rapporter fra de erfarne amerikanske og britiske reportere, Leland Stowe og W. F. Hartin, hver fra Oslo 9.4., sa uavhengig av hverandre at befolkningen ikke la for dagen noen fiendtlighet mot de tyske inntrengere. Oslo følte åpenbart også at «det er ikke i virkeligheten vår krig» og det var ikke engang glimtene av «motstand». Heller ikke ble noen slik «motstand» foreslått av noen i «april dagene», meg bekjent.

«Den forsvarsordning man til slutt fikk i 1933, ble av kommanderende Ivar Bauck karakterisert som 'et folkebedrag' — dessuten ble ikke engang denne minimumsordning gjennomført» skrev Leif Bøhn, Aftenpostens kvalifiserte militærkorrespondent (24.7.69). Og «folkebedraget» ble fortsatt av Nygaardsvoldregjeringen gjennom «april dagene». (I Quislingsaken bekreftet alle ge-

(Forts. side 8)

De norske - -

(Fort. fra side 7)

neraler som var innkalt som vitner at han som forsvarsminister hadde kjempet for å opprettholde de væpnede styrker og at han gjorde sitt beste for dem under de daværende politiske forhold.)

Bedradd av sine ledere i årevis, hadde nasjonen ingen kampånd, ingen tilbøyelighet til å «stå imot» — bare til «å følge med», å overleve. Derfor fikk Kongen, regjeringen og de allierte ingen alminnelig støtte.

5. Det sikreste bevis på at nasjonen følte seg forrådt av Nygaardsvoldregjeringen og som følge av det reagerte med passivitet, er den kjennsgjering at Kongen og hans ministre ble nødt til å bruke forkledning, kodenavn og andre knep fra 11.4. av til 29.—30.4. da deres forserte flukt fra Oslo, via Sverige, endte på et britisk krigsskip. I likhet med admiral Sir «Teddy» Evans og jeg selv, ble Kongen og ministrene møtt med «like sterk uvilje mot britene — som mot tyskerne.» I likhet med Kongen og ministrene følte folket at «det var ikke i virkeligheten deres krig». På Koppang (12.4.) ble de faktisk nektet husly og fra den dag av var de nødt til å vise den største henmmelighetsfullhet med hensyn til de forskjellige skjulesteder, ikke bare på grunn av tyskerne, som ikke var i nærheten av Otta før 14.4. og da bare med 63 mann, uten kjøretøyer, men på grunn av alminnelige nordmenn. (Quisling hadde ingen autoritet utenfor Oslo-området og hadde ingen væpnet styrke til sin rådighet. Heller ikke var han fiendtlig innstillet overfor Kongen. Han forsøkte tre ganger å overtale Kongen til å vende tilbake til hovedstaden for å redde restene av norsk suverenitet, den «danske løsning». Så det kan ikke med noen tyngde argumenteres med at Kongen og ministrene gjemte seg for «quislingene».)

Det var tydeligvis ingen «motstandsbevegelse» bak Ruges geriljaanstrengelser. Derfor kan det ikke sies at nasjonen «mere eller mindre sympatiserte med sin regjering og sine militære ledere». Bevisligheten peker ettertrykkelig i motsatt retning. Av denne grunn, bortsett fra andre, kan det ikke sies heller at Norge var «i krig» etter vanlig sprogbruk.

Dette syn styrkes av Quislings handlinger (9.—15.4.), Administrasjonsrådets (fra 15.4. og fremover) og Stortingets (27.6.). Det siste besluttet å avsette Haakon VII. (Fortsettes)

JA, HVORFOR IKKE?

Hvorfor har ikke «Amnesty International» (organisasjonen som får slik overveldende god presse i norsk dagspresse hver gang den skråler opp om en eller annen negeropprører som har sittet inne et års tid) til idag gått inn for løslatelse av den alvorlig syke Rudolf Hess i krigsforbryterfengslet i Spandau? spør NATIONAL-ZEITUNG. Domfellelsen av ham var ifølge dommen fra tallrike internasjonale jurister av rang en hevnaakt av seierherrene, men ikke bygget på rettferd. Rudolf Hess risikerte livet og fløy på egen hånd til England for å få istand en freds slutning. Britene arresterte ham og Hitler gjorde ham fredløs. Ifølge statuttene til «Amnesty International» er Hess en ekte politisk fange. Hvorfor gjør ikke organisasjonen noe for ham? Kanskje fordi han er tysker og dessuten ikke er venstre-radikal? *

ROLLENE OMBYTTET?

En kan kanskje synes at rollene er noe ombyttet i Tysklandsspørsmålet når nå Brandtregjeringen søker å komme til en ordning med Sovjet og østblokklandene, mens både Paris og spesielt London viser seg mindre entusiastiske. Forklaringen er naturligvis at vestmaktene trass i alle fagre forsikringer ingenlunde er interessert i et samlet Tyskland. Og så opplever man da dette at etter at Brandtfolkene har antydnet en slags anerkjennelse av Oder-Neisse-grensen, så kommer det fra Paris og London (initiativet kommer fra London) advarsler til Bonnregjeringen mot folkerettslig å anerkjenne Oder-Neisse-grensen ved de forestående tysk-polske forhandlinger. Man henviser til at ifølge Potsdammeravtalen skal reguleringen av grensespørsmålene overlates til en fredsavtale og heller ikke Bundesregjeringen har rett til å sette seg ut over dette! *

NORGE HAR SEIRET IGJEN!

Efter Norges seier i annen verdenskrig (som de riktignok ikke deltok i) har det vært noen stille år, men nå efter 25 års forløp kan statsmaktene notere seg for en ny strålende seier. Sammen med Sverige og Danmark

har det klart å sjikanere Hellas ut av Europarådet fordi det ikke var «demokratisk» nok! Og selv om man nok som så mange av våre lesere vil vite har mange svin på skogen her i landet også når det gjelder mishandling av politiske fanger og fortsatt diskriminering av dem gjennom et kvart århundre, så synes man visst at splinten i Hellas' øyne er verre enn den egne bjelken. Vel, det er naturligvis bra å ha omsorg for alle slags greske kommunister og venstreradikale, men man burde kanskje overveie også følgene av denne innblanding i forhold som ikke vedkommer oss som stat. Her klammer man seg jo fortsatt til den «sikkerhet» NATO-medlemskapet gir og så gjør man hva man kan for å svekke dette NATO, hvori Hellas som kjent nå er et meget viktig punkt eftersom Sovjetsamveldet bygger ut sine posisjoner i Middelhavet mere og mere. Det er vel ut fra vanlig norsk idioti sannsynlig nå at vår begavede «borgerlige» utenriksminister går til storm også på NATO-medlemskapet til Hellas. For skit i Norge, leve «demokratiet».

JUBILEUMSRASERIET GÅR VIDERE.

Regjeringen Borten nekter seg intet når det gjelder å feste for ulykkene Nygaardsvoldregjeringen (og England) bragte over Norges land. Nå har man i snart fem år festet for alle slags jubileer i forbindelse med Norges berømmelige krig — etter at det hadde kapitulert og har medvirket til å reise bautaer over hele landet. Og nå kommer rosinen i pølsen: festingen for den frigjøring som bragte flere titusner av norske borgere i fengsler og fangeleire.

Vi skal få en ny 25 kroners «minnemynt» til ihukommelse av at den tyske okkupasjon ble avløst av en russisk-vestalliert. Når dette regjeringens forslag er vedtatt av Stortinget vil mynten være i sirkulasjon i mai, opplyser Finansdepartementet. Men — eftersom vår borgerlige regjering nå er så godt igang - ikke med å reise nidstenger over den politikk som førte Norge ut i ulykken, men med å feire at lykken var bedre enn forstanden — så kunne den kanskje ønske ut en eller an-

nen minnemynt om det som foregikk i de nye norske konsentrasjonsleire efter 1945. Om ikke annet så iallfall en skarve minnefemøring? *

HAR AMERIKA REDDET EUROPA?

spør en innsender i FARMAND med god grunn. Han starter med å erklære at han så langt fra er anti-amerikansk og at han til og med godtar den amerikanske aksjon i Vietnam, «Men myten om at amerikanerne to ganger har reddet Vest-Europa og dets kultur av ren edelmødighet, har jeg vanskelig for å fordøye. Om sentralmaktene hadde vunnet første verdenskrig tror da noen at den europeiske kultur og de europeiske folks frihet hadde gått under av den grunn? Det finnes ikke noe bevis for det, og det fantes vel også en smule kultur hos den tapende part såvel i første som i annen verdenskrig. Sannheten er vel den at amerikanerne kastet seg inn i krigen for å redde sine penger som var satset på de allierte i begge kriger. De skal ikke dadles for det. Det var vel fornuftig gjort, og andre ville vel gjort likedan i samme situasjon. Men hold opp med å utstyre amerikanerne med englevinger.»

Undertegnet Olaf Røsholt.

WINSTON CHURCHILL

var en kynisk mann uten nevneverdige skrupler når det gjaldt den politiske innsats. Han var også fullt klar over realitetene bak propagandaen og at han var en like stor «krigsforbryter» som de seierherrene lot henge i Nürnberg. Han bekjenner da også: — Naturligvis er jeg smigret over at lokale er stappfulle når jeg skal tale. Men så pleier jeg å tenke på at det sikkert var kommet tre ganger så mange hvis jeg i stedet skulle henges. *

DANNELSESATTEST

Den svenske filmskuespillerinne Ewa Aulin («Candy») har avlagt denne bekjennelse om dannelsesproblemet innen hennes profesjon: «Jeg har akkurat den dannelsen en god skuespillerinne trenger — jeg kan skrive navnet mitt under en kontrakt!» *

STOREBROR SER DEG!

Vi skal hilse og si at det er noen som følger med! Den amerikanske organisasjon «Amerikansk-jødisk Kongress» har sendt et telegram til borgermesteren i Oberammergau, Ernst Zwink og anmodet ham om uten opphold å oversende organisasjonen til sensur en «for antisemitiske avsnitt rensset tekst» til pasjonsspillene 1970. En talsmann for organisasjonen erklærte at man ikke trodde på forsikringene fra oberammergauerne og ville opprettholde denne mistro inntil organisasjonens ledelse hadde gjennomgått teksten og forsikret seg om at det ikke var noe å innvende. Spill-lederen Preisinger erklærte hertil: «Vi kan og vil ikke endre Bibelens utsagn». Imidlertid var alt blitt fjernet som kunne vekke anstøt, således f. eks. uttrykk som «forbannede synagoge» eller «die ganze Nation fordert Euch zu Rache». Teksten vil forøvrig bli trykt og komme i handelen tidlig ivår. Så kan enhver, også New York-organisasjoner kjøpe den.

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapeleg samvær.

Møtetid kl. 19.30.

ANNELIESE PAROW TANNINNSETNING

Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - v/Lademoen kirke - Voldsminde

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 — Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet efter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet kr. 30,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 60,— pr. år, kr. 30,— pr. halvår.

Bruk postgironr.: 16 450
Løssalg kr. 2,—

Utgever A/S Folk og Land